

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KOZLÓNYA

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre . . . 5 „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 kr.
 Egy hónapra . . . 1 „
 Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, **Kutasi Imre nyomdájában**, azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivatalokban.

Hirdetési díj:
 öt házasos postai 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megismételt hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetéseknek valamilyen a nyitási költségek egyedül a kiadói irókában vétetnek fel. Az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadó hivatalba, a lap szerkesztésébe tartozó költségeknek a szerkesztés irókában camesendők, nagyjuttatás Jóna-ház 1704. szám alatt

Ujult erővel.

Budapest, szept. 26.

(?) Az országgyűlés szünetje letelet. A törvényhozás munka-mezején újra kezdetét vette az a küzdelem, mely minden politikai párt a hazának közjára fejt ki, vagy legalább arra célozza kifejtését.

A küzdelem álló ülésszak az előbbieknél kétszertelente fontosabb azért, mert a kormányra s annak pártjára a gyakorlati, a hasznos alkotások egész halmazát bízta, a melyek által létezőnek, fenállásának ügye és kérdése igazolva legyen a mult-ra, s épen a nyugalmat, zavartalan belső fejlődés érdekében, biztosítva legyen a jövőre nézve. Fontosabb ez utolsó ülésszak az előbbieknél azért, mert a kormány és pártja előtt, a nemzet anyagi, közgazdasági, kulturügyi és sok egyéb érdekeit érintő oly alkotások állanak és várnak megoldásra, a melyek megoldását elmulasztani, és ezáltal a várakozó közvéleményt kielégítlenül hagyni, valóságos célzatszerű törekvés lenne arra, hogy a résen álló ellenségek kezébe önmagunk ellen szolgáltassuk ki a fegyvert.

Fontosabb ez ülésszak a többinél, mert, mint mindenütt a világon, a hol alkotmányos, parlamentaris élet van, a kormányon levő többség azon munkacereje, buzgalma, erkölcsi önbizalma, teitványa, melyet a végéhez közeledő országgyűlések utolsó hónapjaiban, sőt napjában érvényre emelt és sikerre juttatott, — az maradandó nyomokat hagy a közvéleményben, bele nyúl a legközelebbi jövő eseményeinek sorába s végzettes hatást lehet a bekövetkező helyi politikai eseményekre nézve.

Hiába! A politikai életnek is meg van a maga kedélyvilága, melyet fumiálni nem szabad. Ez a kedélyvilág a csetbőrlő népek közölközés iránti érdeklődésének. S ezt az érdeklődést nevelni, táplálni, minden többségben levő pártnak s kormányának, nemcsak önmaga, de a mi fő, a nemzet legesztetebb érdeke iránti kötelessége.

Az ellenségeknek könnyű feladatokat van e téren. Ők a nemzet közpolitikai érdeklődését, politikai kedélyvilágát vajmi könnyen leköthetik. Kivált ha a kormány és pártja nem fejt ki a kellő erőt a végre, hogy az ellenzék által, választások előtti időben megindítani szokott mozgalom, ellensúlyozva legyen.

Nem akarunk félreértetni. Nem azt akarjuk itt mondani, hogy kormány és pártja lezárkózzon az ellenzékkel, arra nézve, hogyan kell apostolkodni, frázisokat puffogatni, voksot zálogba venni, kegyet hajhászni. Hanem azt értjük, hogy az országgyűlési ciklus végén szakában kiváló gondolt kell fordítani arra, hogy a törvényhozási alkotások mérve, de különösen irány és neme a hazai közönségre jótékony hatást gyakorolván, a bizalom önzetlen előlegét érdemelje ki, — s az ellenzéki meddő erőlködéseket, melyek a békés és zavartalan belső fejlődés elébe csak akadályokat emelnek.

lyokat gördítenek, — a választók előtt a maguk értékten voltában tüntessék elő.

Erre kell törekedni a kormánynak, a kormány parlamenti többségének; erre kell törekedni az ország minden választókerületében levő szabadelvű párti elemeknek.

A küzdelem álló ülésszak bővelkedni fog anyag és alkalomban, a melyeknek pártunk szellemi erejét és fenségét éreztetheti.

Az ellenzék érzi ezt, — s késztül is a harcra.

Nálunk semmi se hiányzik a győzelemhez, csak az, hogy újult erővel álljunk meg az a helyet, melyet megállítottunk eddig.

S hogy nem a haza kárára állottunk meg a helyet, azt igazolja a jelen, s igazolni fogja a jövő.

A trónörökös menyegzője.

Rudolf trónörökös menyegzője végleg 1881. február 22-ére tüzetett ki. A program több fényes udvari ünnepet helyez kiállításba, többek közt udvari estély, két udvari ebéd és diszeldadás lesz Schönbrunnban.

A középtanodai törvényjavaslat.

A középtanodai törvényjavaslat híre szerint a képviselőház keddi vagy szerdai ülésében fog újabb betérjesztetni.

A gyáripar állami segélyzése.

A gyáripar állami segélyzése tárgyában Matlekovits államtitkár előterjesztése alatt f. hó 27. kén enquete fog összehívni a kereskedelmi miniszteriumban.

Az ipartörvény módosítása.

Az ipartörvény módosítása érdekében foglaga szólni a kereskedelmi és ipar kamara a kereskedelmi miniszter, hogy tudassék vele nézeteket. E célból közölni fogja velük az enquete tanácskozásait, nevezetesen pedig a lényegesebb javaslatokat. Az összegyűjtött anyagot később összel nagy enquete elé fogja terjesztetni.

Országgyűlés.

— A képviselőház. —

Budapest, szept. 26.

Tegnap d. e. 11. órakor első Pécly Tamás megnyitván az ülést, Baross Gábor jegyző által felolvastatja a királyi leiratot, mely az országgyűlés harmadik ülésszakának megnyitását e napra tüzi ki.

A kir. leirat felolvasása után első számú adott az országgyűlés szünet alatt történtekről, négy képviselő elhalasztásáról, többek lemondásáról, s az időközben megjelent új választásokról, bemutatván az utóbbiakról szóló jegyzőkönyvet. Betérjesztett még többrendbeli kérvényt, melyek a bizottságnak fognak adani.

A ház megalakítására szükséges tiszviselői és bizottsági választásokat a kedden d. e. 10 órakor tartandó ülésen ajánl megjelteni, mit a ház helyesel.

Ezek után azon interpelláció terjesztett be, melyről „A legújabb kortes fogás” czimben lapunk más helyen bővebben szólnunk.

A király Pécssett.

Pécs, szeptember 26.

Ma a király a szab. gőzhajó társaság bányaletépet tekintette meg.

A vonat érkeztek mozsarak durrogtak, a barangok szóltak; 6000 bányatelepi lakos viharos éljenekbe tört ki, és a „Glück auf” bányász jelszót hangzotta. A bányatelepi származásúak iradóháza nagyszerűen fel volt lobogóva és virágokkal díszítve; előtte diadalily emelkedett a földről: „Viribus unitis, Glück auf, Isten hozott.” A bányászok zöldséggyűlés egyenruhájukban sorfalat képeztek, kezükben csákánnyal, bányászlámpával s zenekaruk a himnust játszották. A király szívesen közönte s a födétlen fölvelegyűlt tisztikarnak mondá: „De kérem, uraim, csak tegyétek föl a kalapot.”

Azután a templomot nézte meg a király, mely igen csinos és orgonával is bír; ezt követte az iskola megtekintése, mely előtt egy 200 gyermek képezett sorfalat. A király gyalog járt közöttük érdekel, szinte szánakozva nézte a gyermekeket, kiknek arczáról visszatükröződik szülőjük földalatti foglalkozása. Halványak, szemük kidülledt, fók karikás, tekenekaruk a himnust játszották. A király parányi lánykák virágot szórtak a király elé, a fiúk éljenek. Közvetlenül az iskola előtt kis, kilencz éves fiú verses rigmust mondott csinosan, bátran és hangosan. A király jókedvűen halgatta s befejezésekor ezt mondta: „Nagyon jó volt, kis fiám, hogy hívnak?” Molnár Jánosnak volt a felelet: „Derek fiú vagy” szöjt a király, s megismogatta a fúcska arczát. E közben egy leányka virágot nyújtott át a királynak. Ezalatt bent szakadtanul énekeltek szépen és öszevágón száz gyermek.

Azután kíséretével visszatért Pécsre, a püspöki palotába, hol öt órakor udvari ebéd volt, melyben az udvari kíséreten kívül a küldöttségek vezetői és a több honvédtisztek vettek részt.

Mig az udvari ebéd tartott, a városban megkezdődött a kivilágítás s 6 óra felé már lángtengerben uszott a város.

Felülkor indult el a király a palotából, egyszóval, szünetlen éljenek között. A király moolyogva köszönt jobbra-balra. Látszott rajta, hogy ilyen fényes fogadtatásra nem számított, s most annál jobban örvend neki. A banderium itt is kísért. A vasutnál már az egész kíséret együtt volt. A király szívesen bucsut vett a főispántól és Dulánszky püspöktől, kiknek hazigazdai szíveségét köszönte meg. Ezután a polgármester tartott rövid, lelkes beszédet, mely Pécs városra köszöntőt fejtette ki a legmagasabb látogatásért, mire a király ezt felelte:

„Köszönöm Pécs városának a szíves, nagyon szíves fogadtatást”, s hozzá tévé: „különösen önnek, polgármester ur, nagyon köszönöm buzgalmat, lelkes faradozásait. Isten önnel.”

Erre katonásan tiszteletet a perron lényes közönsége előtt, s bezárt a kíséretével, a vonat szakadtanul éljenek között elrobogott. A király a Rudolfinum érvaháznak 1000 frtot, a városi szegényeknek 1000 frtot adományozott.

A legújabb kortesfogás.

— A zsidó kérdés. —

Debreczen, szept. 27.

(K.) A vásárok és több rendbeli vasóra, diszbed- és az apostoljárások alatt elért nagymérvű hódítások világra szóló eredményétől vérzetem kapott a függetlenség párt s most mikor már belefáradt a sok javesztékis, ordítás, mellverés, evés, ivás farszto komédiájába, egy más kortes fogáshoz nyul s markába rohogva várja a szerinte kitűnően irányított petarda felrobbanását, mely egyszerre emeli fel hozzájuk az ország zsidó-választó polgárait, s suttja le ezt az elősi kormányt.

A tegnapielőtt megnyitott országgyűlésen Mikló s István a zsidó bal egyik apostola, interpellálta a kormányt, hogy van-e tudomása azon zsidó ellenes mozgalomról, melyet Istóczy

kezdeményezett? Minthogy e képviselő kormányzáti azt kérdezi, hogy a kormány osztózik e az Istóczy nézeteiben?

A jól számított kérdés nem ért célzt, a petarda ideje korán csütörtököt mondott, a tekintélyes számban jelenlevő kormánypárt hangos nevetésben tört ki.

Azt hitték a jámbor függetlenek, hogy miheylt ók ily nagy hősiességgel az elnyomni szándékoltt zsidóság védelmére kelnek, azok rögtön tüzzel rakják kormánypárti békés zászlajukat, s rozsdás kardjukat élesre fenne halálküzdelemre mennek a függetlenség apostolainak dicsőségére juttatása érdekében.

Nagyon csalódtak, mert a józan gondolkozó magyarzsidóság jól tudja azt, hogy ha van is zsidó ellenes mozgalom az országban, az nem a kormány szeniorzásában történik, s hogy Istóczy bárha a kormánypárt tagja is, nem a kormány megbízottjaként üzi igaztásait, hanem azt az előbb csendes mederben uszott mozgalmat magok az ellenzékiek erőfólták fel ily nagyra, s ók magok igyekeztek azzal oly zajt csúszni, hogy a mozgalom mozgalom lett, s hogy egy ember rögeszméje politikai jelentőségű kérdéssé nőtte ki magát.

Ma már minden józan eszű ember tudja, hogy Istóczy az ország legnagyobb zsidója, a ki még arra is képes, hogy az országgházban a kérdést ő maga ajánlja a zsidó bal figyelmébe csakhogy megindítandó lapjának maga az országgház szerezzen reklamat.

Ez a reklám nem fog most már elmaradni, gondoskodik róla a zsidó bal. Istóczy örülhet, sokkal többen fogják olvasni a lapját, mint ő maga is gondolta.

A zsidó bal taktikája most nagy kudarcot fog vallani. Mohóságában olyan fegyverhez nyul, melylyel nem fog hódítani.

A józan magyar zsidóság tudja, hogy anti semita liga csak az ellenzék rémes állomok rajzólló lázas agyának egyik szörnyszülötte. Ilyenek hivatalos létezését ók magok hozták forgalomba, ók magok támogatták újabb és újabb hírekkel, sőt a vidékről is anti semita mozgalmakról szólvastag-betűs távirataik egymást érték, s most mégis elév vakmerők a hirhét mozgalom sításával a kormányt vádolni.

A balek-fogás nem sikerült.

Hanem van annak a zsidók érdekében tett álarcos felszólalásnak egy más oldala, mely dicséretére válik a zsidó balnak. Az, hogy az anti-semitai interpellációban a párt ünnepélyesen hirdette a felvilágosodott szabadelvűséget.

Biz ugy apostol uraimék! Ezt kellett volna a vásárokon is a nép előtt hirdetni. Ez legalább a sok adományorgatás, inség, árvis, falat kenyér, koldusbot czfra frázisainak emlegetése után egy kis újsg lett volna, s egyszerűsmindebbes eredményt is.

Felvilágosodott szabadelvűség. A függetlenek szájból olyan idegenszerűleg hangzik e két szó: „felvilágosodott szabadelvűség.”

Vajjon mindenben óhajjták-e ezt, vagy csak a zsidó kérdésben tervezett taktika jó eredménye fejében vették kölcsön? Az eddigi produktió után csaknem bizonyítható az utóbbit.

Meg még egyet! Az interpellációban a függetlenségi párt az 1868-iki törvényekre is hi atkozik s így azok szentségét nyilvánosan is elismeri. Ez

mindig érdekes és dicsérendő azon párt részéről.

Csak előre! —

Dulcigno.

Már mégis csak lesz valami. Ragusából azt távirják, hogy az aktió megkezdődött, a hajókunk vasárnap vagy hétfőn kellett Dulcignó felé elindulni, hogy megkezdjék az ellen a hadműveleteket. Az abán liga azzal fenyegetőzik, hogy az ellenségeskedés kitörése esetén börtönbe fogja vetni az Albániában székelő consuloikat.

A montenegróiak működése is határozottabb alakban nyomul előtérbe, a mennyiben Seymour tengernagy megállapodásra jutott Nikita fejedelemmel, ki most már elrendelte csapatai előrenyomulását Dulcigno ellen. — A montenegróiakat csak egyrésze a hajóhadnak fogja támogatni, minthogy a különböző hadihajók parancsnokai nem kaptak mindenben megegyező utasításokat.

Irodalom és művészet.

— Az országos színtanoda ügyét a valóságos és közoktatásügyi miniszter akként szándékozik elintézni, hogy Pestetics gróf igazgatót állásától felment s nyugdíjazza s az intézetet közvetlen a nemzeti színház igazgatósága alá helyezi, ugy hogy a nemzeti színház intendánsa leend az intézet igazgatója. Aligazgatónak a legnagyobb valószínűség szerint Szigeti Imre fog megmaradni, mit igazolni látszik azon körülmény, hogy Szigeti tanári állását a mai napon elfoglalta s az előadásokat megkezdette. Eddig az ő óráit Varsóy Antal helyettesítette.

— Kossuth Iratának második kötete az évi december 1-én vagy legkésőbb jövő évi január elején fog megjelenni. A kéziratok nagy része már a közelebbi napokban Budapestre érkezik s az Athenum-társulat a szedést azonnal munkába veszi. Nagyhasznunka, mint mely ajánlatot halljuk, nehány hét óta folyton gyöngyölkedik. E hóban már igen számos látogatója volt s valamennyinek elpanaszolta, hogy különösen szemei a sok éjjeli való dolgozástól nagyon megromlottak.

— A német színház ügyében a közgyűlési határozat az épületajánló Central Boden-Credit Bank budapesti képviselőjének kézbesítelvén, ez már a polgármesternél a felebeztést beadták. A felebeztést azonnal átadták Kamermayer polgármesternek, ki nyolcz nap leforgása alatt jelentése kíséretében tartozik azt a helyigminiszterhez betérjesztetni.

Napi hírek.

— Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük a jelen évnegyedben azaz szeptember hó végével lejár, valamint azokat, kik lapunkra előfizetni óhajtanak, a közlegő új évnegyedre tisztelettel figyelmeztetjük.

Lapunk előfizetési ára:

Oktober hóra . . . 1 frt o. é.
 Október-december 3 h, évra 2 frt 50 kr.
 Előfizetheti helyben Kutasi Imre könyvnyomdájában, — továbbá Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben s vidéken a postautalvánnyal minden postahivatalnál.

A „Debreczeni Ellenőr” kiadóhivatala.

— Erzsébet királyasszony, ki a múlt héten érkezett Gödöllőre, mint a „Vad. és Vers. Lap” írja, naponként szorgalmasan klovagol, mely czéla Kaposztás-Magyarról, hol a királyi udvar vadászistáiól vannak s hol 35 jó nyaralt át az ide, mintegy 15 paripát vezettek át Gödöllőre. A napokban érkezett meg Gödöllőre a mintegy 15 páról álló nyul-kópó-falka, mely Szilvásián gróf Larischnél telelt. Addig is meg a nagy róka farka vadászatok a Rákoson megkezdődnek a királyasszony ezekkel fog a gödöllői vidéken vadászni.

alul fel volt mentve; a halál magasabb bíró elő idezte és így Dr. Estan is jobbnak látta halgaltani, míg a dolog nyomára akadhat, hogy így e fölfedezésből háramló hasznat magának biztosítsa.

Elérkezett a nyar. Dr. Estan egy pompás június estén a nyitott ablak mellett ül és a kellemes éde léget szívja be, mely naplemente után a nyomozott melegt felváltja. Mellette áll asztalán a játszó doboz és csupa időtöltés kedvéért felhúzza annak gépezetét. Mi alatt az előtte már oly nagyú ismeretes dallamok hangzóak, gondolatokba melyedve nézett maga elő és akaratlannul ismét a borzalmis titokra gondolt, melynek megoldása még mindig nem sikerült eddig neki.

Ha a játszó doboz beszélhetne! Az néma tanuja volt az iszonyú gyilkosságok, melynek áldozata még mindig nincs megbonnva. E pillanatban Dr. Estan figyelme egy férfire irányult, ki az asztal tulsó oldalán nyereven állott és a játszó doboz hangjaira ügyelt.

Midőn most a „Rajna melletti őrség” dallama lett hallható, gyenge indulat látszék őt megszállani; de Dr. Estan kímő tekintetét látva, melyen húzta kalapját homlokára és gyors léptekkel tova sietett.

(Vége kör.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája

A zenélő doboz.

(ANGOLBÓL.)

(Folytatás.)

Pár órahosszág mehetett így lassan, végre egy utcára ért, hol még az előhaladott idő sem vetett véget a közlekedésnek; koskimentek lassu léptekben; kis társaságok, — fáklahordók által kísérvé, — merültek fel időközönként a sűrű ködben, hogy a másik pillanatban azonban ismét elenyészzenek; végre egy rendőr meheitel is találkozik és tudta meg, hogy az Oxford-utcában van. Dr. Estan valahol a kikötő mellett képzelte magát és áldá szerencsésillagát, — mely őt a főváros egyik legnagyobb közlekedési helyére vezeté; sikerült két fáklavivőre találnia, melyek jó fizetésért őt hazakísérni ajánlkoztak. E vándorlás ismét egy óra hosszág tartott, míg végre lakásán találta magát Dr. Estan és kimondhatlan kéjzérrel nyitá ki ajtaját. Mily kellemes volt biztonságba tudni magát! Néhány perc után már kényelmesen nyugtázkodott ágyában, elfeledé az éj minden kellemetlen kalandjait és nemcsak az igazak álmát alv.

Másnap reggel, midőn Dr. Estan meglehetősen későn reggelije mellett ült, a reggeli lap második kiadását hozták részére. Figyelme egy cikre esett melynek czime: „Borzasztó gyilkosság” volt és csak néhány sort kellett olvasnia, hogy meggyőződjék arról, miszerint ő hallá a szegény áldozat utolsó segélykiáltását és ő hallá a siető gyilkos léptét.

A cikik így szöjt: „Ma éjjel borzasztó gyilkosságot történt a 9. sz. házban, a bank-téren, fiatal hölgy találatot szobájában átmetszett torokkal, a rémes tett valószínűleg 12 és 1 óra között történthetett. A tett helyén tett kutatásaink és kérdőközléseink lehetővé teszik, e rövid jelentéshez a következő részleteket csatolni: „A meggyilkolt hölgy, névleg Eva Littleton a 9. számú házban a bank-téren a földszintet lakta. Egyedül lakó volt. A háztulajdonos és neje Nortanban baráti család látogatására voltak és miután a sűrű köd miatt a vonat se közlekedhetett, csak reggeli három ó. a felé térhetek vissza. Midőn a házba léptek, a Littleton asszony által lakott termetek nyitva találtak és miután a légszusz még mindig égett, beléptek abba. Felédesük borzasztó volt. Laskójokat átmetszett torokkal találták vérrrel borítva a földön Hevernil teste még nem hült ki egészen. Mi lehetett a borzasztó tett oka, egyelőre nem állapítható meg.

Valószínűleg rablógylósság áldozata lett, mert a meggyilkolt által hordott gyűrűk nem találhatók, éppugy arany órája és arany medálja som, továbbá, mint eddig megállapítottuk, egy nagy játszó doboz is eltűnt, melynek szekrényé gázdagon van faragva és gyöngyházal kirakva. Magáról Littleton asszonyról tudósítók csak a következő felvilágosítást nyerte: lát-szólag szelvélyva éit ferjétől, legalább ez soha-szem látogatók meg, a mi csak a 9-ik számú házban lakott. Egyedül vendége, egy középkorú férfi volt, nagy termeltet, barna hajjal és korszakállal, ügyvédnek a. ta ki magát és néha együtt théaknt: Többet nem tudott a háznapé felőle mondani, csak még azt, hogy lakberét igen pontosan fizette, nagyon tisztességesen élt, és néha levelet kapott a vidékről.

— Most tehát Dr. Estan a doboz előtt ült, és mialatt az egyik dallamot a másik után játszta, a fölött gondolkozott, hogy mit tegyen, hogy a véletlen sors által kezére jöttököt fonal másik végére is akadjon.

A törvényesnél jelentése? — Nem, maga akart e titok nyomára jönni; felül akarta mulni a titkos rendőroket és megtalálni azt, mi azoknak lehetetlen volt; önkénytes rendőroket akart lenni és a bankéri gyilkosság elkövetőjét felfedezni. Ez ügyvéd nevének csak hasznára válhatott. — Dr. Estan képeletben már „keresett ember”-nek látta magát.

Előfizetők helyben hához... Ezen évben... Félére... Negyde... Egy hó... Előfizetési hely... Kutsai Imre... Tegledi K. Lajos... könyvkereskedése...

Ideje

(?) Az angol jellemző meghatározásokon túl kereskedő udvarló, a számon tartott tudós... Ezek között zások között a nemzet is megtalálható, nem sűrűn kerül elő, de a kedélyes és a miagal van tele.

Prókátort Századot a meghatározásnak és teszi mai napszemponttal a középiskolai tantervvel viseltetett életpályát választva azt is, hogy a néptel perel, jussait gerhes malaczig.

A nép perlorator elemző honórája, az időközben rendszerek a mellett oda lyuka a középosztály gyelhetők másként ha prókátort farag ember nem is v egy keserves diplomában.

A milyen ráregőbb időben a mániaivá vált utaboklevelek hajhász hászása any prókátorkodás nyer volt; f i t o deknál, hol a fiat életmódnak, csak az ügyvédi minőségű az előmenés saob legyen.

De az idők j... Az ügyvédi... ten mint a fű; k... ezelt. A nemz... sága fejlődött, — ten a diplomát, o... vagy a dicsős... vala.

A „Debreczeni

A zené

Villámgyorsan agyát a gondolat, h... lesz ama gyilkos ki... lan kutató. Ama, L... szokott idegen szem... illet és gyors elszá... utczára sietett. De a... kutató a környéket... re lekeltt mondani... találkozhatsz; ez k... biztonságba helyez... Legközelebbi es... mét nyitott ablaka... dott, hogy az oly ré... időre töle megmenek... lemes meglepetésére... gen az utca túlsó o... meglepetett általa, h... tudta, mitévő legyen... gent minden bizonyít... borzasztó vétek ell... diplomatiával kellett... — mondá magában, le, akkor majd hírtel... mel megvárni. E... titkos rendőrök is... mint hallam.”

Aig gondolt er... vitelhez fogott; sziv

oldalon, az üveggyőző hűvösebb, s a másik oldal, mely árnyékban van egészen átván izzva, míg a többi veres, zöld és sárga gölyök — a napsugarainak kitett oldalán melegnek. Ugyáztik tehát, hogy a kék szín, a többi vegyeni tulajdonai mellett még azon tulajdonsága is van, hogy a napsugarakat átbo-csátja és a gölyönak átelleni sötét oldalára bocsátja! Es ezzel elkezdé a testek hő — át bocsátó képességét, — a sugárzó hőt, a Frauenhoffer-féle vonalak elméletét, a jó és rossz hővezető testeket magyarázni és pedig oly nagy tüzzel és lelkesedéssel, hogy a kertben járkáló körülete gyűlte össze A hallgató közönség között ott volt még a kertész is, ki a csoportosulásra figyelmes lévén, annak okát tudakolta. Megtudva azt oly hangosan felnevetett, hogy a magyarázatba teljesen elmerült „tudós” is meghallotta s hátra fordulva kérdé tőle: „Jobban tudja tán megmagyarázni annak okát, miért melegegett fel az árnyékban levő oldal s a napnak fordított nem? „Tudom hát. Pár percet előtt a gölyöt a másik oldalra fordítottam!”

Felolvasó szerkesztő: Kutsai Imre. Főzerkesztő: Vártasi Arnold.

Nyilttér.) A szédelgés netovábbjához.

Ezen cím alatt a „Debreczeni Ellenőr” nyilttér rovatában Huszár Károly a társaság elnökem és két üzletárasam ellen egy közlemény jelent meg, melyet az „audeamus et altera pars” elvénél fogva hallgatással nem mőltözhetek. Huszár ur abbeli elbizakodottságában, hogy csak ő dominálhatja a piacot, a szabad verseny megállítására, azon okból, mivel én is egy söraktárt berendezni bátorodtam, egy nemtelens és tisztességes kereskedő által megvetett eljárásról folyamodott, a mennyiben farragásokkal azon hazugságot terjesztette, hogy a kincstárral létrejött szerződés (?) folytán a sőt 20 krral olcsóbban árulja. Az ily módoai pressiónak természetes következménye az lón, hogy én s társaim szintén kénytelenek voltunk a ső árát lejjebb szállítani azon reményben, hogy míg H. ur észre tér, egyéb árucikkeik kellenődségénél veszteségünk némileg pótolva leend.

Hogy ezt H. szédelgésnek tekintsi, az nem annyira korlátolt észbeli tehetősége, mint inkább azon körülménynek tulajdonítható, hogy H. ur szédelgés nélkül nem is képzelt volna gának üzletet, mert hiába jól mondja a német példabeszéd: „Wie der Schelm ist, so deut er.” Ugyan mondja meg H. ur, hogy nem rég mult bukását és kiegyezését — tetemes engedéssel — nem tekintie-e szédelgésnek? Egyébként nem czíom Huszár urral polemizálni bocsátkozni s annak elbirálását, hogy köztünk ki szokott szédelőg eljárását követni, egész nyugodt lelkiismerettel a csalhatatlan közvéleményre bízom.

Deutsch Albert.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Az első rendű szereplők a legjobb igyekezet mellett sem tudták hatástalan szerepeiket érvényre emelni. Az előadás kezdetül a színtársulat összes személye a „Hymnus-t” énekelte. A teljes számú tagok oly szép csoportot képeznek, melynek pártját az idő szerint aligha felmutathatja egy vidéki színtársulat is. A csoport közep-n állott Mándóky ki mint igazgató a közönség részéről hosszan tartó lelkes üdvözölő tapsokban részesült.

Vasárnap L á n c z y I l k a felléptével a „Falu rossza”. Az est hősnője az új tagot eltekintve Nyilvay Irma volt. Ő közönségünknek öt év óta kedvence, s hálás közönségünk ma ép úgy lelkesedik gyujtó népdalairt, mint ez-élt.

Finum Rózsija ma is az a kedves menyecske volt, s kiléptekor élénk tapsviharral üdvözítetett, valamint Szathmári Árpád is, ki Gonosz baktort a maga természetes jó humorával kitünően szemelyesítette. Maszkja némileg eltért a régiótól de nem mondhatók, hogy előnyére. D ö m j é n R ó z s a a kedves Bátki Teresi volt, bárha nehezen tudta magát bele találni e nem neki való szerepbe. B é r e z s sakkal többet változtatott az eredeti szövegben, mint a mennyire meg lehetne bocsátani. Különböz az nem csak ő nála de a többi szereplőnél is tapasztaltuk; — minél többször játszanak egy darabot annál jobban elforgatják a szöveget, pedig aig lehet valami nagyobb bízt gondolni is, mint mikor azokat a szép ritmusokat mind kivekötetik eredetiségökből, hallgatni pedig valóságos gyötrelme. — Egyébiránt Bérczy népdalait tetszetek s nehányat megtapsoltak.

L á n c z y I l k a mindjárt első felléptével teljesen meghódította a közönséget. Megjelenése kedves, szeretetreméltó, hangja behízelgő, bárha a mai szerepeizhez hasonló drámai erő kifejtésére nem elég alkalmas. Az ilyen szerepeket jobb lesz Dömjén R. kezében meghagyni. L á n c z y I l k a a harmadik felvonás első változásában előforduló nagy jelenését oly mély érzéssel játszta, hogy ezután azt kell hinnünk, hogy L á n c z y I l k ával szemben, már nem lehet szó kezdőről, mert ő önálló felfogással és teljes kivelteli képességgel bir Szeretjük hinni, hogy e jó véleményünket további szereplései csak meg fogják erősíteni.

A többi szereplők a régiók voltak.

V e g y e s .

— A felsült tudós. Mulatságos eset történt nem rég, a miramarei kastély parkjában. Két uri ember sétált a parkban, kinek arca a legelső tekintetre „tudós”-t árult el. Kivált az a simára borotvált, komoly arc, a rettenetes szemű, a komoly, méltóságos járás az, mi nem köznap emberre val. Egy virágcsopoztat közepette állott, jegyzeteket írójával egy könyvbe. Egy néhány arra sétáló megállt a „tudós” előtt, ki fontos arccal szólott, hogy nevezetes felfedezett tette, — mely az egész tudományos világban, — nagy mozgalmat idéz elő. — „Illessék meg kezeikkel, az üveggyőző azon részet, mely a napsugarainak van kivéve és arra a tapasztalatra jutnak, hogy csodálatos! éppen azon az

Visszatérve lakostályaiba, épen olyan csendesen mulik el esteje, mint napjalla. — Beküldetett. A nagy állatsergelet négy napi folytonos utazás után Brassóból Debreczenre megérkezett. Ide szállításához 56 lóra volt szükség. Az állatsergelet csak rövid ideig lesz látható. Hogy egy ily nagy állatsergelet fenntartása mily költségbe kerül, csak nehezen érthető meg, eltekintve az állatok beszerzési költségétől, melyek ára a keresletől függ, ugyanis több, vagy kevesebb áru van a piacon. A vadállatok fenntartásához naponta 2-3 mázsa egészséges hus szükséges; továbbá az autolopp s más állatok részére kenyér, főzött burgonya, korpá, sárgarépa, tej, saláta, káposzta, alma, széna, egy éjszakára alomnak száma szükségeltetik. — Továbbá az óriás kigyók részére tyukok, galambok, tengeri nyulakra és meleg vízre van szükség. Ezenkívül számitáson kívül nem hagyandók az állatok örzőinek fizetése, a világítás, adó, helypénz, javítások a kocsiokon, a sátor felállítási stb. költségek. A szállítási költségek egyik városból a másikba, a farragások, a hirdetések s más egyéb kiadások is számitásba veendők. Innét látható tehát, mily óriási összeg szükséges egy nagy állatsergelet fenntartásához, s mennyi fáradságra kerül, miszerint a legtöbbje ezen állatoknak, melyek a mi éghajlatunkhoz szokva nincs, csak rövid ideig is életben maradjanak miert is az állatsergelet megtekintése a legmelegebben kérietik, tisztelettel. Passag.

Színház. Hosszu szünidő után ma ismét megnyitjuk a rovatunkat. Hagyonmányos szokás ilyenkor azt ígérni, hogy metányosok, részrehajlatnok igaz bírák leszünk. Mi is ünnepelesen igérjük ezt s hogy mennyire fogjuk igérőket megtartani, annak megítélését a közönségre bízuk. Színdarabjainkat pedig türelmre, higgadságra figyelmeztetjük, nehogy igaz bírántuk megmondásakor, — ha az egyik vagy másiknak hibáját említi fel, — önmaga iránti becsérzetétől elelve tulkapásokra engedje magát ragadtatni. Ezt azért említtük fel, mert ez a vidéki színeszet terén nagyon mindennapi eset, bárha a tapasztalat már bebizonította, hogy az mindig a színesz rovására történik. A színművés nem akarja azt beismerni, hogy mi, hamarabb észreveszünk hibáit, mint ő önmagát. De a hibák mellett mi az előismerett érdemlő tulajdonokat sem fogjuk elhallgatni, sőt ezt mindenkör bizonyosan sokkal szivesebben említtjük fel.

Az új színházi szezon s z o m b a t o n vette kezdetét. Színeke került Szigligeti egyik legirégibb darabja „Vid”. A történeti dráma oly gyenge terméke a halhatatlan érdemekben elhunyt szerzőnek, hogy az iránta tartó kegyeltes emléklől nem volt tapintatos eljárás azt választani az első színdarabul. A darabban mind régi ösmerőseink szerepeltek, kik közül Mándóky és Töröknek megem ujló tapsokban részesültek. Az előadás menetét bizonyos nyomozató hangulat látszott zavart, s ezt csak fokozta a darab keretében nem illő tánczuzgrándozás, mely épen nem fejezte ki azt, mit vele a rendező kifejezetni óhajtott.

— Minő lesz a tél? Az erdészek és gardák azt jövendölik, hogy az idén szelid tél lesz. Az erdészek régesrégől fogva a mezei füvekről s főleg az Erycaeaokról következtetnek az idő tartamára. S míg a mult éven az Erica vulgaris és herbacea virágbugája egész hegység telve volt virágokkal, addig ez idén a bugát alig fedik félig a virágok, mely körülmény szelid télre enged következtetni. A mehek munkájából szintén hasonló következtetnek, mert míg mult éven a mehek ez időtáiban már befalazták magukat, addig ma még javában rakják a viaszt.

— Debreczen város országyűlési képviselői Simonyi, Helfy és Mudrony Soma a tegnapi délutáni vonattal városunkba érkeztek. A rendezett ünnepléses fogadtatást a folyton tartó záporos megzavarta, és a látványosságot kereső tömeg talán épen azért nem vett o nagy számban részt. — Simonyi Ernő igen beteges állapotban van s ezért nem is beszélhetett, de Helfy és Mudrony beszéltek helyette is, mert a szakkód esoban teljes három óra hosszaiig tartó beszédet tartottak. — Helfy ugyanazokat mondta el, a miket már száz meg százféle alakban többször elmondtak ő és pártja évekket előtt. Mudrony a hallgatók türelmi próbára tette hosszú iparügyi értekezéseivel. Az értekezés utolsó részét már a türelmetlenségében zugolódni kezdő hallgatók zajában alig lehetett hallani.

— Németszóra. A dobsinai szolgabíró gyermekeit a magyar nyelv elsajátítása céljából Debreczenbe szándékozik küldeni, a kik talán inueu gyermekecsert óhajanának, azt közöljük dr. Pallay Miklós urral.

— A függetlenek bálja tegnap este a „Koroná”-ban megtartott. A bálköz igen szép számmal voltak jelen, s részt vett abban Helfy Ignázt képviselő körünkben időző kedves neje is.

— A nagy vásár tegnap vette kezdetét. Ma a tegnap délutáni volt folytatása. A fontos sör már a l szivesen fogadja a vendégeket.

— Színházunkban holnap este lép fel először a tarsulat új elsőrendű tagja H u n y a d i M a r g i t „Uj czög”-ben Sardou kitünő színművében. S z e r d a n „Oroszlán ébredése” című operette és „Szikra” vígjáték adatik. Ez utóbbiban L á n c z y I l k ával igen jó naiv szerepe van. — C s ü t ö r t ö k ö n „D e g e s e k ” p é n t e k e n pedig „Három pár cipő” kerülnek szíre.

— A „Debreczen” szombati számában „Egy kis epizód” című merő rágalmak tartalmazó cikkre holnap számunkban bővebben is visszatérünk.

— Eljegyzés. Városunkban előnyösen ismert Farkas József kir. kataszteri felülvizsgáló e napokban eljegyezte helybeli előkelő polgár Guttmann Mór urnak szeretetreméltó és kedves nővérét Guttmann Regina kisaszonyt. — Boldogságot kívánunk e tisztá szívóbi kötötty foglyez.

— Lenecz Tegnap a Vendégutczán egy kis 5 he es gyermeket találtak kitére. A gyermek kitérőtől mit sem lehet tudni, de erre nézve a szigoru vizsgálatot megindították.

— Szüretelés. A Boldogfalvai ke. ti szőlőbirtokosok okadatól szóbeli kérelme folytán, az azon kerthben szüretelés, tekintettel a folytonos esőzés miatt előadott károsodásaira helyesb rendelet szerint f. évi október hó 1-ső és 2-ik napjaira, vagyis péntek és szombat napokra tétetett át; mely hatánapok megtartására a kerti birtokosok szigoruan utasítottak. Debreczen, szept. 26. 1880. Bogdány Imre m. kir. kapitány. Debreczen város kapitányi hivatala.

— A rozsgyümölcsök elúrítására még mindig rászájk magukat a kofák. Ma egy nagy kosár romlott barackot foglalt le a rendőrség.

— Balázs Kálmán birneves zenekara most Nagyváradon játszik. Nősülésére vonatkozó híreket megczafolják.

— A kisuj utca. Ha már azon a szerencsétlen kis uj utczán semmi sincs a nagy járhatlan sárnál egyébb, talán jó volna, ha legalább a Horogh-féle vendéglő előtt egy valamire való deszka átjáróról lenne gondoskodva, mert a gyalog közlekedés e nélkül ezeu az utczán sáros időben lehetetlen.

— Kézrekerült rablőgyilkosok. Az Orosz Mihály kivégzett honvédköztiszt által feljelentett rablőgyilkosok már kézrekerültek. Övöst és Morvayt — kik Orosz által egy öreg paraszt ember meggyilkolásával és szüretnek jogtalan elulajdonításával vádoltattak — Novák István, a bihari szakasz csendbiztos fogta el. A bünygyi vizsgálatot megindították.

— Apagyilkosság. Ungváron e hó 21-én Lekarzky nevezetű paraszt 76 éves atyját agyonütötte. Lekarzky fejcsapást akart mérni öccsére, a mit azonban ez kikerült, úgy hogy a csapás a két veszekedő testvér öreg atyját találta, ki néhány óra mulva sebbe következtében meg is halt. A gyilkos önként jelentkezett a hatóságul.

— A haj öszülése ellen egy amerikai lap szöke hajnál tojásolaj használatát ajánlja, mely nemcsak megakadályozza az öszülést, hanem az öszülési kezdő hajnak az eredeti színt is visszaadja. A tojásolaj kenőcsépké alkalmaztatik, és pedig egy rész tojásolaj öszkeveretetik egy rész marhavelővel, úgy mint a közönséges hajkenőcsé készül, a barnáknak ugyanazon lap vaspreparatum bevetését ajánlja, de ehhez már orvosi tanács kikérése szükséges, különben ártalmas lehet.

— Házassági szédelőg. Kovács Iván volt honvédszázados, ki Bécsben hírlapírónak szertette magát nevezni, ottan Kollonitsch Luiza kisasszonnyal szerei mi viszonyt kezdett s házasságot ígért neki. Egy szép napon megjelent menyasszonyánál s elmondotta, hogy kiltatása van Budapestben valami jó állomásra, de nagyobb összegre van szüksége, hogy kauzótó adhasson. A könnyenhió leány 650 frtől szólió két takarékpénztári könyvecskét, 100 frtos osztrák rentét s 30 frt készpénzt adott át Kovácsnak, ki a legszívesebben bucsuzott el tőle. Azóta vissza sem tért. A bécsi rendőrség körözötteti a szédelőgöt, ki 37 éves és székesfehérvári születésű.

— V. Ferdinánd király özvegye Mária Anna királyné, ki évek óta seholsem jelenik meg nyilvánosan, a prági Hradsinban lakik a királyi kastély első emeletén. A királyné naponként déli 1 és 2 óra közt az első emeleten levő ellenőrző folyosóra kitérőt magát, itt zölddel párnázott egyszerű székre ül, mellette pedig szolgálattevő udvarhölgy foglalt helyet. Csakély távolásra töle áll lakája, a folyosó egyik végén pedig egy katoná, a másikon egy testőr. A királyné gyenatója is folyton közelében van. Ezután ha az idő megengedi, az udvari kertek számára fenntartott részébe megy, s itt tetszés szerint időzik.

Uj fűszerüzletet nyitottunk PRIEGL és THILL czég alatt, a „magyar menyecskéhez” czimezve, (hatvan utczán, Bignió féle házban), melyet igyekeztünk a mai kor igényeizhez képest jól és izletesen berendezni. Ajánlunk a nagyérdemű közönségnek jutányos árak mellett pontos kiszolgáltatással: finomított cukrot, kitünő minőségű jó zamatu nyers, pergelt és darált kávé, olasz és indiai rizst, kínai théat, valódi legfinomabb jamanica és cuba rumot, déli gyümölcsöket, nizzai saláta-olajat, szépségségi főzelékeket, az István gőzmalom híres őrlőmalmát, valamint simán őrlött kenyérlisztet. Mosdó- és mosó-szappanokat, milly, stella- és fagygyu-gerjyárt, kétszer finomított „amerikai” saon petróleumot, lámpa- és gép olajat, úgy sok ide föl nem sorolt szakmánkba vagó czikkeket is. Kérvén szives megrendeléseket s magunkat a nagyérdemű közönség szives pártfogásába ajánlvá hódolatteljes kész szolgálattal PRIEGL és THILL. Helybeli megrendeléseket kívánatra szivesen szállítatunk. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölünk. A magyar-tranzsita biztosító tarsulat ügynöksége.

Frohner-szálloda. Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a nagyvárad- és miklós-utczák sarkán, a vármegyeházzal szemben levő SZÁLLODÁM, valamint KÁVEHAZI és ÉTKEZŐ helyiségem oly csinosan és czélszerűen van berendezve, hogy e tekintetben semmi kívánni valót nem hagy fent. Konyhám izleteségéről, söröm és boraim tisztaságáról kezeskedjék azon előismerés, melylyel azon időben, mikor szállodát tartottam, a nagyérdemű közönség megtisztelt. Ugy a helybeli, mint a vidéki közönség becses pártfogását kérve, teljes tisztelettel Frohner Bernát, szálloda-tulajdonos. (331) 4—10

Dr. Schmidt főtörzsorvos FÜL-OLAJA Napról-napra szaporodnak a valóban kigyógyultak nyilvános elismerő és köszönő iratai! Hasonlóul a t cz. orvos urak is folyvást és ismételve utalnak a dr. Schmidt G-féle fül-olaj fenyés hatására, miként ujabbban dr. Hammer-schmid megyei főorvos urnak következő levele igazolja: Van szerencsém tudomására adni, hogy az Öntől nyert „valódi” dr. Schmidt G-féle fülolaj fülbetegeimnél, kik fülzugaiban fülzszakgatásban, időleges sükettségben és nagymérvű nehezhalásban szenvedtek, mint leghatásosabb gyógyszer igazolta magat! Kiterjedt orvosi gyakorlatomban ezenul is minden fülzugaiban szenvedőnek rendelni fogom, és nem mulasztatom el, ezen kitünő hatásu szert a fent megnevezett bajokban szenvedő minden betegnek ajánlani. Zsolna, 1880. MÁRCIUS 5. Dr. HAMMERSCHMIDT, m. kir. honvéd-főorvos és megyei orvos.

Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és orvostudor fül-olaja elmulasztja, illetőleg meggyőzítja az időleges süketseget, fülgyuladást, fülzszakgatást, fülfolyást, mag régi legmakacsabb esetekben is. A kellemetlen fülzuga és kisebb mérvű nehezhalást, azonnal elmulasztja, miként ezer és ezer ereneti bizonyítvány tanúsítja. Egy üveg ára, használati utasítással együtt 2 frt. Óvás! Csak akkor valódi, ha minden üvegen és a vörös papirborítékon az itt látható védjegy rajta van. Különböz a gyártmány utánzása. Tehát elővigyázat a vételnél. Ezenkívül minden palackon üvegtetőben s központi bizonymányos Jakobi Th. (Hamburgban) czéggel szemléltető és minden üveg „Ober-Stabsarzt und Physikus Dr. Schmidt” nyomattal ellátott óu-burokkal van bezárva. Egyedül kapható valódi minőségben a főraktárban, Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárban.

Kaszanyitzky Endre előbb Kuhinka I. K. Debreczen, (Piacz-utca 1900. sz.) Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett legújabb szerkeszteli mindennemű PETROLEUM LÁMPÁIT és ahoz tartozó mindenféle kellekeket gyári árak és pontos kiszóglátal mellett. Egy alkalommal üveg, porcellán, háztartási és konyhaeszközökből dusan felszerelt raktáramat is gyári árak mellett a tisztelt helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlom. Abrákkal is ellátott árjegyzékekkel, ugy a lámpák, valamint az üveg és porcellán árukról, kívánatra bérmentve szivesen szolgállok. Tisztelettel Kaszanyitzky Endre.

Frólich M. Gyula üveg, porcellán és lámpa gyári raktára DEBRECZENBEN. Őszi idényre tisztelettel ajánlja a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe mindenféle szitali, fali, függő, salon és éjjeli PETROLEUM-LÁMPÁIT és ahoz tartozó mindenféle kellekeit. Rajzokkal ellátott árjegyzékekkel kívánatra a legnagyobb készséggel eszoglái teljes tisztelettel FRÓLICH M. GYULA. (335) 3—4